

ARVIOINTIKERTOMUS 2019

Tarkastuslautakunta 25.5.2020

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan toiminta	2
2. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden kehitys	3
3. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi.....	8
Konsernipalvelut.....	9
Perusturvalautakunta.....	10
Sivistyspalvelut	10
Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut.....	11
Tekniset palvelut	12
4. Konserniyhteisöjen vuositavoitteiden toteutumisen arviointi	13
5. Allekirjoitukset.....	16

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu arvioida, onko toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Tarkastuslautakuntaan kuuluivat arviointivuonna 2019 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Pertti Timonen, pj	Antti Kilpi
Tauno Mäkelä, vpj.	Mikko Kivilahti
Kyllikki Lahtinen	Anna-Maija Koskinen
Sari Päivärinta	Sari Suoranta
Riina Korhonen	Timo Hakala

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi erityisasiantuntija, HTM Kirsi Pelvola BDO Oy:stä.

Arviointivuoteen 2019 kohdistui 7 kpl kokouksia. Tarkastuslautakunta sai kokouksissaan kattavasti johdon antamia selvityksiä koko konsernin toimintaan liittyen.

Tilintarkastajan toiminta

Tarkastuslautakunnan on myös huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tekee tarvittaessa esityksiä ulkoisen ja sisäisen valvonnan sekä arvioinnin yhteensovittamisesta ja tilintarkastuksen kehittämistä. Kaupungin tilintarkastajana toimi vuonna 2019 JHT Nina Nieminen BDO Oy:stä. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tilikaudelta 2019 koskevista tarkastushavainnoista.

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista. Ilmoitukset saatetaan valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta huolehti sidonnaisuusrekisterin ajantasaisuudesta tilikaudella 2019 ja saattoi ilmoituksissa tapahtuneet muutokset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

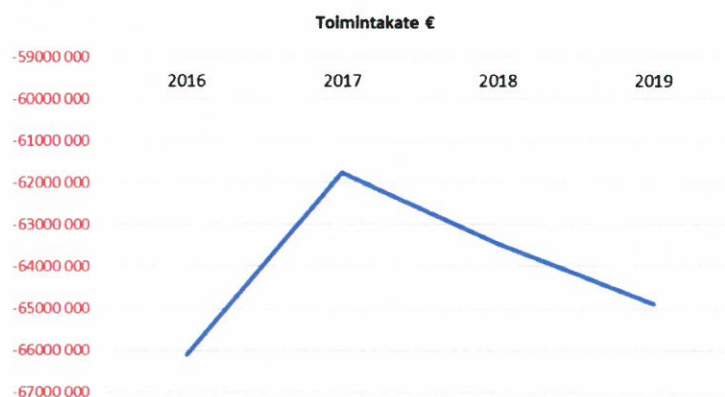
Kuntalain 121 §:n mukaan kaupunginhallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus, lautakunnat ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittävät lokakuun 2020 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty.

2. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden kehitys

Kaupungin toimintatuotot olivat 25,6 miljoonaa euroa ja kasvoivat noin 3,0 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Tuotoissa on mukana kertaluontoisia eriä. Toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna, toimintakulut olivat 90,5 milj. euroa (86,0 milj. euroa vuonna 2018)

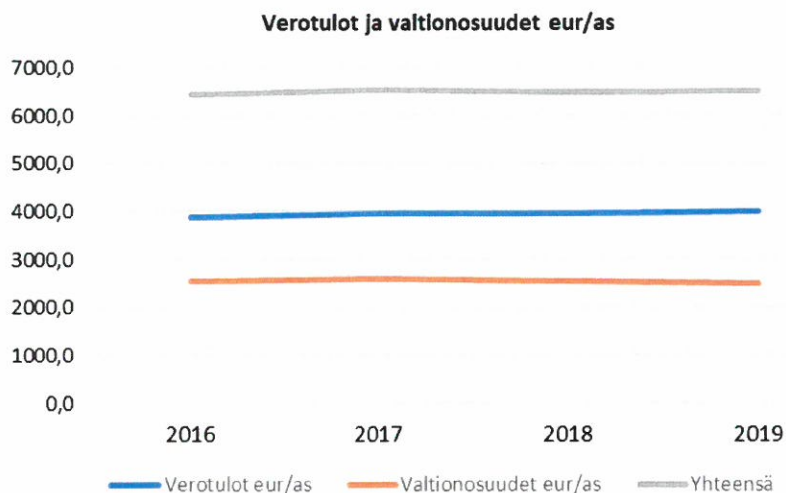
Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkkinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet).

Kuvio 1. Toimintakatteen kehitys kaupungissa vuosina 2016 – 2019.

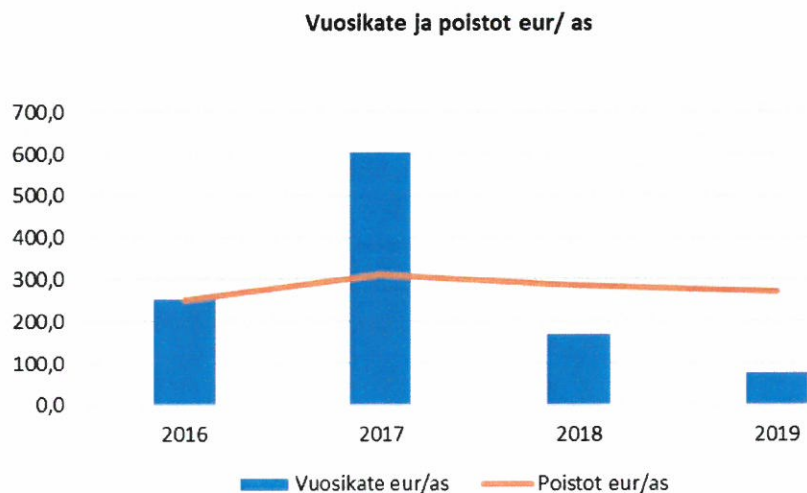
Vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaan kunnan toimintakate laski edellisvuoden tasosta. Toimintakate oli -64,9 miljoonaa euroa.

Verotulot kasvoivat hieman edellisvuodesta. Verotulojen kertymä oli 39,5 milj. euroa (2018 kertymä oli 39,3 milj. euroa). Valtionosuuksia kertyi hieman vähemmän kuin edellisvuonna, kertymä vuonna 2019 oli yhteensä 24,6 milj. euroa (25,4 milj. euroa vuonna 2018). Kokonaisuutena kehitys oli lievästi miinusmerkkinen. Seuraava kuvio osoittaa, että kertymä asukasta kohden on ollut varsin tasaista neljän vuoden tarkastelujaksolla.

Kuvio 2. Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys 2016-2019, euroa/asukas

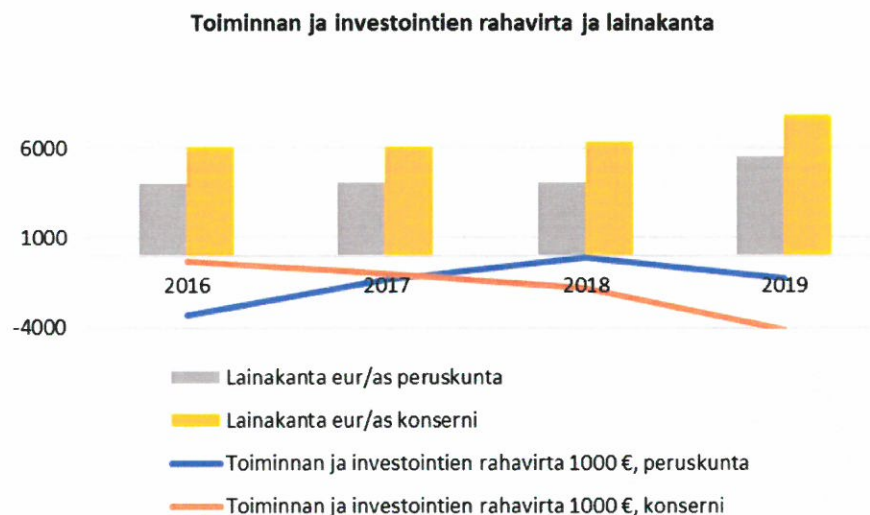
Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä. Seuraavassa kuviossa esitetään, miten vuosikate on kattanut poistot vuodesta 2016 lähtien. Vuonna 2019 vuosikate asukasta kohden oli 77,3 euroa, mikä ei läheskään kattanut poistoja (poistot 271,4 euroa per asukas). Sama tilanne oli jo edellisen vuonna.

Kuvio 3. Kaupungin vuosikate ja poistot 2016-2018, euroa/asukas

Kaupungin osalta asukasta kohden laskettu lainakanta kasvoi merkittävästi, yhteensä 1 369 eurolla per asukas. Konsernin osalta lainakanta per asukas kasvoi 1 517 eurolla. Vuoden lopussa kuntalaisella oli kaupungin lainaa 5,5 tuhatta euroa ja konsernilainaa yhteensä 7,9 tuhatta euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

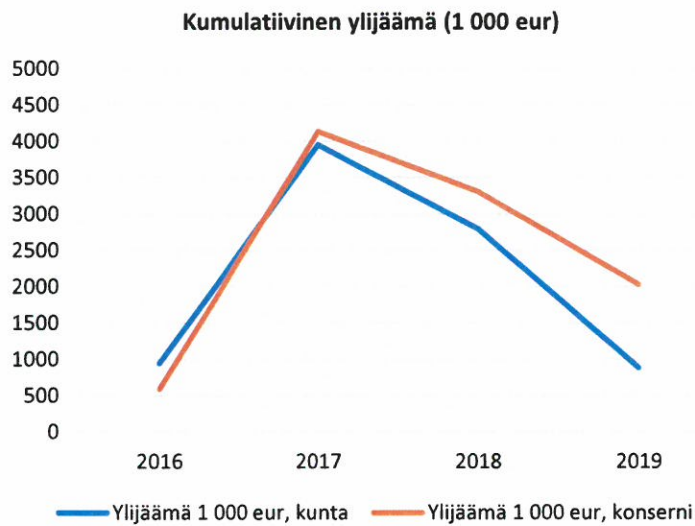

Kuvio 4. Toiminnan ja investointien rahavirran ja lainakannan kehitys kaupungissa ja konsernissa 2016-2019

Edellinen kuvio osoittaa, että lainamäärä asukasta kohden kasvaa sekä kaupungissa että konsernissa, ja samaan aikaan koko tarkastelujaksolla toiminnan ja investointien rahavirta on ollut miinusmerkkinen. Kehitys on huolestuttava.

Tilinpäätöksen mukaan vuoden 2019 tuloslaskelma osoittaa -1 909 935 euroa alijäämää (konsernin alijäämä on -1 277 788 euroa). Tilikaudelle ei tehty tuloveroprosentin korotusta, veroprosentti on ollut sama, 22, koko tarkastuslautakunnan tuottaman vertailukauden ajan. Tilikauden ylijäämä (alijäämä) kirjataan taseeseen ylijäämäksi (alijäämäksi). Kaupungilla on taseessaan ylijäämää enää 0,9 milj. euroa ja konsernilla ylijäämää 2,0 milj. euroa.

Investoinnit toteutuivat kokonaisuutena talousarvion määrärahojen puitteissa. Tilinpäätöksessä ei ole yhtä taulukkoa lukuun ottamatta kerrottu investointien käytännön toteutumisista tai määrärahojen käytöstä palvelualueittain mitään.

Kuvio 5. Kaupungin ja konsernin kumulatiivinen ylijäämä 2016 - 2019.

Kuntalain mukaisten kriteerien täyttyminen 31.12.2019

Taseessa ei toistaiseksi ole kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta kuitenkin arvioi kaupungin taloudellista asemaa suhteessa vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan arviointimenettelyn mitaristoon.

		2018	2019	TOTEUMA
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa/as ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500/as euroa.	Raja-arvo	-500	-1 000	
	Toteuma	ei alijäämää	ei alijäämää	Ei täyty
TAI jos kahden viimeisen tilinpäätöksen mukaan seuraavat tunnusluvut täyttyvät: Kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen (vuosikate eur/as)	Vuosikate eur/as	493	443	
	Toteuma	493	443	Ei täyty
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (2018; 19,84, 2019; 19,88)	Raja-arvo	20,84	20,88	
	Toteutuma	22	22	Täyttyy
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän (2018: 6 527 eur/as) vähintään 50 prosentilla	Toteuma	6 377	7 894	
	Toteutuma	61	71	Ei täyty Vuoden 2019 konsernin keskiarvoa ei tiedossa
Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.	Toteutuma	61	71	
	Toteutuma	61	71	Täyttyy

Kaupungin talous on erittäin huolestuttavalla pohjalla. Velkaantuminen on voimakasta sekä kaupungin että konsernin tasolla. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kuntalainen maksaa muodossa jos toisessa koko konsernissa olevat velat.

Työvoiman määrä on koko ajan laskussa. Väestö vähenee ja vanhenee, jolloin taloudellinen tilanne muuttuu yhä vaikeammaksi. Jos kuluvana vuonna taseeseen kertyy alijäämää, kaupunki on entistä lähempänä erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointineuttelyä.

Kriisikuntakriteerit uudistuvat. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tilivelvolliset perehtyvät ajoissa uusiin tunnuslukuihin, koska kuluva tilikausi 2020 on ensimmäinen, joka tulee vaikuttamaan kuntakonsernin taloudellisen tilan arviointiin vuonna 2022.

Tätä arviointikertomusta laadittaessa Suomeen levisi maailmanlaajuinen koronavirusepidemia. Tämä ei tule helpottamaan lähitulevaisuudessa kaupungin taloustilannetta eikä kohenna elinvoimaa.

Kaupungin taseessa on tilanteessa 31.12.2019 jäljellä olevia ylijäämiä poistoero huomioiden 0,9 milj. euroa. Valtuusto on hyväksynyt talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2018-2021, millä on arvioitu saavutettavan 3,0 milj. euron säästöt. Talousarviossa 2020 oli arvioitu syntyvän 3,0 milj. euron alijäämä ja taloussuunnitteluvuosina 2020-2022 yhteensä 12,4 milj. euron alijäämä. Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät tältä osin ole riittävät ja kaupungin taseeseen syntyy alijäämää tasapainottamisesta huolimatta. Kaupunki ei ole raportoinut tilinpäätöksessään tasapainottamisohjelman toteutumisesta vuosina 2018-2019.

Vaikka kuntalaki 110 § mukaista alijäämän kattamisveloitetta ei vielä ole, kaupungin tulee kiinnittää erityistä huomiota talouden tasapainottamiseen ja ryhtyä toimenpiteisiin tasapainottamisohjelman saattamiseksi sellaiselle tasolle, että taloussuunnitelmakaudelle ennakoidut alijäämät eivät pääse kertymään kaupungin taseeseen.

3. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunnan lakisääteinen tehtävä on arvioida, miten valtuuston asettamat toiminnalliset vuositavoitteet ovat kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arviointi tehdään tilinpäätöstietojen pohjalta.

Tarkastuslautakunta osoittaa seuraavissa taulukoissa liikennevalovärein oman näkemyksensä siitä, miten tavoite on toteutunut. Jos tavoitteen asettelu, tavoitetila, tavoitteen muotoilu tai toteutumisesta raportointi on epäselvä, on väri jätetty harmaaksi.

Konsernipalveluille asetettiin yhteensä 23 vuositavoitetta, jotka oli talousarviossa jaettu eri yksiköille. Tavoitteista toteutui 15. Kaksi toteutui osittain, viisi ei toteutunut lainkaan. Eniten toteutumatta jäi henkilöstöpalvelujen tavoitteista. Tilinpäätöksessä kerrotaan, että henkilöstöpalvelujen tavoitteiden osalta on huomioitava, että kaikkien tavoitteiden toteuttamiseksi on meneillään omat projektit, joiden valmistuminen on aikataulutettu vuodelle 2020.

Perusturvalautakunnan vuositavoitteista toteutui yksi. Kaksi toteutui osittain ja yhden toteutumista ei ole mielekäästä arvioida, koska maakuntauudistus jäi kaupungista johtumattomista syistä toteutumatta, ja tavoite liittyi siihen. **Sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen tavoitteena tulee olla palvelutason säilyttämisen ohella kustannustason alentaminen vastaamaan Pirkanmaan keskitasoa.**

Kaupungin ja Mäntänvuoren Terveys Oy:n väliset laskutukseen liittyvät sopimuserimielisyydet tulisi ratkaista mahdollisimman pian kohta kohdalta ilman kytkeytä sote-rakennusten ostoon. Tämä tulisi tarvittaessa toteuttaa ulkopuolisen selvityshenkilön avulla.

Sivistyslautakunnan vuositavoitteista toteutui kahdeksan, kaksi toteutui osittain ja kaksi ei toteutunut lainkaan. **Huolestuttavaa on, että lukion oppilaista vain 78 % saa päättötodistuksen, kun tavoite on 100 %.**

Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelujen vuositavoitteista toteutui kymmenen. Kolme toteutui osittain, yksi ei toteutunut lainkaan. Kolmen tavoitteen toteumaa ei voitu arvioida, koska tilinpäätösraportointi ei vastaa kysymykseen, toteutuiko tavoite vai ei. Esimerkiksi nuorten aktiivisuuden tavoitetaso oli *"nuorten kehittämisideoiden esiintuonti. Nuorisovaltuuston toiminnan aktivointi ja osallistuminen palvelualueiden kehittämiseen"*. Toteumasta on raportoitu, että *"nuorisovaltuuston toiminta oli aktiivista"*, mutta kaupungin toimenpiteiden osuudesta ja tavoitetason saavuttamisesta ei ole kerrottu mitään.

Teknisten palvelujen vuositavoitteet toteutuivat verraten heikoimmin kaikista toimialoista. Tavoitteista toteutui yhdeksän, yksi toteutui osittain, 11 ei toteutunut lainkaan. Teknisellä toimella on myös suuri määrä tavoitteita verrattuna muihin toimialoihin. **Tavoitteiden määrää voisi harkita ja keskittyä strategian kannalta aivan keskeisimpiin tavoitteisiin.**

Konsernipalvelut

Kaupunginhallituksen osaamisen kehittäminen	●
Kuntalaisdemokratian kehittäminen	●
Sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä kaupunkimarkkinoinnin prosessin kehittäminen	●
Hallintopalvelukeskuksen organisointitalouden tasapainotusohjelman mukaisesti	●
Asianhallinto-ohjelman uuden version käyttöönotto	●
Kaupungin asiakirjahallinnon kehittäminen	●
Palkka ja henkilöstöhallinnon prosessien sähköistäminen ja sujuvoittaminen	●
Palkkausjärjestelmän uudistaminen	●
Työajan ja työaikamuotojen optimaalinen käyttö kaupunkikonsernissa	●
Raportoinnin kehittäminen talouspalveluissa	●
Laskutusprosessin kehittäminen	●
Hankintaprosessin kehittäminen	●
Palkkahallinnon järjestelmän vaihdon tukeminen tietohallinnossa	●
Office365 käyttöön koko henkilöstölle	●
Lähipalvelutarjonnan kehittäminen	●
Palveluiden saavutettavuuden varmistaminen ja kaupunkikuvan parantaminen	●
Asiakastyytyväisyyden kehittäminen	●
Kuntouttavan työtoiminnan palveluiden tarkoituksenmukainen järjestäminen	●
Työmarkkinatuen kuntaosuuden ja työttömyysprosentin minimoiminen	●
Maahanmuuttopalveluiden kehittäminen	●
Nuorisotyöttömyyden ennaltaehkäisy ja nuorten palveluiden kehittäminen	●
Joukkoliikenteen kehittäminen paikkakunnalla	●
Osto- ja palveluliikenteen sekä koulukuljetusten tehokas ja tarkoituksenmukainen järjestäminen seuraavalle sopimuskaudelle	●

Perusturvalautakunta

Kaupungissa on saatavilla laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut	●
Väestön palveluohjaus sosiaali- ja terveyspalveluissa toimii	●
Ajan tasalla olevat palvelut	●
Aktiivinen vaikuttaminen sote- ja maakuntauudistus valmistelussa	●

Sivistyspalvelut

Avointa varhaiskasvatustoimintaa jatketaan ja arvioidaan tarve toiminnan laajentamiselle.	●
Tilapäisen hoidon mahdollisuutta markkinoidaan aktiivisesti perheille, jotka hoitavat lasta kotona. Käyttö tilastoidaan.	●
Henkilöstöresurssien joustava käyttö. Vähennetään sijaiskustannuksia sekä yksiköiden välisellä että yksiköiden sisäisellä aktiivisella yhteistoiminnalla henkilökunnan sairastapauksissa ja loma-aikana.	●
Esiopetuksen alkaessa samat käytännöt eri kouluilla tuen kirjaamisessa. Esiopetuksen ja varhaiskasvatuspäivien tavoitteiden yhdistäminen samaksi suunnitelmaksi; nivelvaiheen selkiyttäminen	●
Valmistavan luokan oppilaiden integroituminen oman ikätaitotasonsa mukaisien yleisopetuksen luokkien taide- ja taitoaineiden sekä reaaliaineiden oppitunneille.	●
Valmistavassa luokassa yhden lukuvuoden opiskelleiden oppilaiden kielitaidon taso on A1.2 tai B1.1 riippuen oppilaan oppimisvalmiuksien lähtötasosta (luku- ja kirjoitustaidottomat vs. omassa kotimaassaan opiskelleet).	●
Kaikki perusopetuksen oppilaat saavat päättötodistuksen, apuna vuosiluokkiin sitomaton opetus.	●
Koulujen toiminnan yhteistyön kehittäminen laaja-alaisissa opinnoissa; 1-2 painopisteen valitseminen 7 painopistealueesta vuosittain kouluilla esim. arjen taitojen hallinta	●
Hyvät oppimistulokset lukiolla	●
Lukion oppilasmäärän vakiinnuttaminen 2017 -2018 tasolle	●
Kaikki lukion opiskelijat saavat päättötodistuksen	●
Kuraattorien yhteistyön syventäminen sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.	●

Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut

Kulttuuritapahtumien kehittäminen ja tukeminen	●
Taide- ja kulttuurinäyttelyiden toteuttaminen	●
Kulttuuritilojen kehittäminen	●
Yhdistystoiminnan aktivointi	●
Taidehankinnat ja sijoittelu	●
Kulttuuristrategia	●
Euroopan kulttuuripääkaupunki -hakemusvalmistelu	●
Opistopalveluiden aktiivinen käyttö ja kansalaisten harrastustoiminnan lisääminen	●
Monipuolisen opetustarjonnan toteuttaminen tehokkaasti	●
Hallintopalveluiden ja kurssien tuottaminen Ruoveden Opistolle	●
Kirjastopalveluiden aktiivinen käyttö	●
Kirjastoasioinnin ja tilojen kehittäminen	●
Kaupunkilaisten lukuharrastuksen tukeminen	●
Asiakaspalvelun hyvä laatu kirjastossa	●
Nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen	●
Nuorisotoiminnan tilojen ja palveluiden kehittäminen	●
Kaupungin palvelualueiden ja eri toimijoiden yhteistyö nuorisoa koskevissa asioissa	●

Tekniset palvelut

Asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti kaikilla palvelualueilla ja se otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon toimintojen kehittämisessä.	●
Viestinnässä ja tiedottamisessa käytetään vuorovaikutteisia ja monipuolisia tapoja ja tekniikoita ottaen huomioon eri väestöryhmien erilaiset tieto-, palvelu- ja asiointitarpeet.	●
Taidekaupungin saavutettavuuden, elinvoimaisuuden ja vetovoiman vahvistaminen.	●
Elinkeinoelämän kehittäminen. Yrittäjyyden ja työpaikkakehityksen edistäminen.	●
Asuinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden kehittäminen	●
Siivous- ja ruokapalvelut: Toimintojen sopeuttaminen yhteiskunnalliset muutokset, väestökehitys- ja verotuloennusteet sekä ihmisten muuttuvat palvelutarpeet ja kulloinkin käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen.	●
Siivous- ja ruokapalvelut: Asiakastytyväisyyden kohentaminen; Asukasdemokratian kehittämisessä ja asiakaspalvelussa digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet otetaan aktiiviseen käyttöön perinteisten osallistumis- ja vaikuttamismuotojen rinnalla	●
Asiakastytyväisyyden kohentaminen (kiinteistö- ja mittauspalvelut)	●
Toiminnan ja talouden tiukka yhteys; Kaupungin oman varallisuuden käyttö ja huolto on järkevää ja ennakoaivaa (kiinteistö- ja mittauspalvelut)	●
Toimintojen sopeuttaminen yhteiskunnalliset muutokset, väestökehitys- ja verotuloennusteet sekä ihmisten muuttuvat palvelutarpeet ja kulloinkin käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. (kiinteistö- ja mittauspalvelut)	●
Toimintoja sopeutetaan yhteiskunnalliset muutokset, väestökehitys- ja verotuloennusteet sekä ihmisten muuttuvat palvelutarpeet ja kulloinkin käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. (liikuntapalvelut)	●
Asiakastytyväisyyden kohentaminen; Asukasdemokratian kehittämisessä ja asiakaspalvelussa digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet otetaan aktiiviseen käyttöön perinteisten osallistumis- ja vaikuttamismuotojen rinnalla (liikuntapalvelut)	●
Asumisen tonttitarjonnan monipuolistaminen. Elinkeinojen, matkailun, virkistys- ja harrastustoiminnan mahdollisuuksien parantaminen.	●
Asuinympäristön viihtyisyyden ja elinympäristön turvallisuuden edistäminen	●
Lupa- ja asiointipalveluiden saavutettavuuden sekä prosessien tehostaminen digitalisoimalla palveluita ja prosesseja aktiivisesti	●
Kaupungin omien kiinteistöjen hoito, ylläpito ja kehittäminen on aktiivista, suunnitelmallista ja jatkuvaa	●
Toiminnan ja talouden tiukka yhteys; rakenteet ja prosessit ovat tarkoituksenmukaisia, toimivia ja tehokkaita.	●
Lähipalveluiden turvaaminen; maakuntaudistuksen aiheuttamiin muutoksiin varautuminen (ympäristöpalvelut)	●
Digitalisaation hyödyntäminen prosessien tehostamisessa. (infra)	●
Asukasdemokratian aktiivinen kehittäminen ja asiakastytyväisyyden kohentaminen. (infra)	●
Toimintoja sopeutetaan yhteiskunnalliset muutokset, väestökehitys- ja verotuloennusteet sekä ihmisten muuttuvat palvelutarpeet ja kulloinkin käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. (infra)	●

Tilivelvolliset ovat melko hyvin itse ottaneet kantaa tavoitteiden toteutumiseen ja toteutumisesta raportointi on lähtökohtaisesti ymmärrettävää. Tilinpäätöksessä tulisikin aina selkeästi todeta, toteutuiko yksittäinen tavoite vai ei, sen lisäksi, että raportoidaan pitkä lista tehtyjä toimenpiteitä.

Peruskaupungille asetettiin yhteensä 77 vuositavoitetta. Tavoitteiden määrä on suuri. Tulisikin pohtia, voidaanko tavoitteet asettaa niin, että niissä keskityttäisiin strategian kannalta aivan keskeisiin asioihin. Mitattavuus tulee siitä huolimatta edelleen säilyttää.

4. Konserniyhteisöjen vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunnan on mahdollista arvioida konserniyhteisöjen toimintaa pääasiassa tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen avulla sekä omistajaohjauksen kautta. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kaupungin tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy

Kaukolämmön hintatason oltava kilpailukykyinen muihin lämmitysratkaisuihin verrattuna sekä valtakunnan keskimääräistä kaukolämmön hintaa alempi	●
Vesihuollon hintatason on oltava valtakunnan keskimääräistä tasoa tai alhaisempi	●
Aurinkoenergian/uusiutuvan energian hyödyntämissuunnitelma vedenpumppauksessa	●
Suunnitelma uusista liiketoiminnoista ja palveluista valmis 12/19	●

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy:n tilikauden tulos oli noin 60 000 euroa. Vuoden 2019 alusta yhtiö otti hoitaakseen Mäntän Puhdistamo Oy:n operoinnin, joka on tuonut haasteita yhtiön toimintaan. Yhtiön suurimpana haasteena on vesihuoltoverkostojen korjausvelan hoitaminen ja muun toiminnan nykyaikaistaminen. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteumia ei ole tilinpäätöksessä raportoitu ollenkaan.

Koskelantalot Oy

Maksuvalmiuden parantaminen	
Sijoitetun pääoman tuotto	
Asuntojen ylikapasiteetin vähentäminen	
Asiakaspalvelun parantaminen	

Koskelantalot Oy jatkoi vuonna 2019 vuokra-asuntojen vähentämistä purkamalla 78 asuntoa. Kaupunki osallistui purkukustannuksiin 195 tuhannen euron avustuksella. Vuokratulojen kiinteistönhoito siirtyi Lassila & Tikanoja Oyj:n hoidettavaksi. Kaikki merkittävät kiinteistöhoitotehtävät ovat jatkossa kilpailutuksen piirissä. Tampuuri -asiakkuudenhallinta- ja isännöintiohjelma otettiin käyttöön ja henkilökuntaa koulutettiin kevään kuluessa ohjelman käyttöön. Näiden em. tietojen valossa tarkastuslautakunta arvioi kahden tavoitteen toteutuneeksi, kahden toteumasta ei ole tilinpäätöksessä kerrottu mitään. Myöskään tilikauden tulosta ei ole kerrottu.

Mäntän Jääareena Oy

Yhtiön toiminnan organisointi: liikuntatoimen yhtiöittämisselvitys, toimitusjohtajan tehtävät	
Käyttöasteen nostaminen kesällä	

Yhtiön tilikauden tulos oli 19,4 tuhatta euroa. Kaupunki osaltaan panosti tuloksen muodostumiseen, tulos oli edellisvuonna 122 tuhatta euroa tappiollinen. Toimintavuonna on keskitytty Areenan energiatehokkuuden parantamiseen. Myöskään Mäntän Jääareena Oy:n vuositavoitteiden toteumaa ei ole tilinpäätöksessä kerrottu.

Yrke Kiinteistöt Oy

Yhtiö toimii itsenäisesti liiketaloudellisin perustein	
Vastataan yritysten tilatarpeisiin.	
Toiminta ei vääristä kilpailutilannetta.	
Prosessit ja toimintatavat ovat tehokkaita ja palvelut vastaavat yritysten vaatimuksiin ja tarpeisiin.	

Yrke Kiinteistöt Oy:n toiminta on jatkunut liiketaloudellisesti suotuisasti tasapainoisen yleisen taloudellisen tilanteen ansiosta. Vuokrajärjestelyt asiakasyritysten kanssa ovat jääneet vähäisiksi ja Yrken kassavirtatilanne on pysynyt vakaana. Tulosta rasittavia teollisuuskiinteistöjen lunastuksia toteutettiin tilivuodella yksi. Yrke on vastannut tilivuonna Sassin kehittämissuunnitelman valmistelusta.

Tilinpäätöksessä kerrotusti yhtiö tukemassa alueen yritysten toimitilaratkaisuja. Oman tilareservin käyttöaste on noin 95 %. Asiakaskysyntä kohdistuu erityisesti pienempiin vuokraliikehuoneistoihin sekä teollisen että toimistotyön osalta. Tilakapasiteettia on syytä tulevana toimintavuosina kasvattaa korjaus- ja uudisrakentamisen avulla. Sassi-Kannusniemi-alueen kehittämissuunnitelman työstäminen on saatu pääosiltaan valmiiksi kaupungin päätöksentekoa varten vuoden 2019 aikana.

Vuositavoitteista raportointi ei vastaa täysin sitä, mitä talousarviossa tavoitteiksi asetettiin. Näin ollen kahden tavoitteen toteutumista ei arvioida.

MW-kehitys Oy

Yhtiön toiminta on taloudellisesti tasapainossa.	●
Yrityspalvelut auttavat asiakasyrityksiä taloudelliseen menestykseen.	●
Keskustaajamien liiketaloudellinen elinvoima ja saavutettavuus paranee	●
Oman henkilöstön osaaminen on organisaation tehtäväuudistuksen tasalla.	●
Kehitysyhtiön palvelut ovat tarpeellisia.	●
Avoimen sektorin ja yrittäjien osuus työpaikasta pysyy suurena	●
Prosessit ja toimintatavat ovat tehokkaita ja palvelut vastaavat yritysten vaatimuksiin ja tarpeisiin.	●
Kehitysyhtiö on elinvoiman, asumisen ja työssäkäynnin asiantuntijayritys	●

Tarkastuslautakunta arvioi kahden vuositavoitteen toteutuneeksi. Arvio perustuu siihen, että kyseiset tavoitteet ovat yhtiön perustehtävä, jonka oletetaan jo lähtökohtaisesti olevan kunnossa. Tilinpäätöksessä ei ole raportoitu vuositavoitteiden toteutumisesta mitään, vaan raportointi muistuttaa lähinnä yritysesittelyä. Tuloksen kerrottiin olevan niukasti tappiollinen. Erityisesti tämän tytäryhtiön kohdalla omistajaohjauksen tulisi huolehtia siitä, että vuositavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja kannustavat kehittämään toimintaa entisestään.

Justiina Ateriapalvelut Oy

Kaupunginvaltuusto ei asettanut Justiina Ateriapalvelut Oy:lle talousarviossa vuositavoitteita. Yhtiön toiminta alkoi 1.1.2019. Taustalla oli yhtiöittämisvelvoite, koska yhtiö toimii kilpailluilla markkinoilla. Yhtiöittämisessä tavoite oli kuitenkin varmistaa ateriapalvelujen toiminta omalla paikkakunnalla. Yhtiön tavoite ei ole kuitenkaan tuottaa voittoa, joten osinkojakaan vuodelta 2019 ei jaettu. Omistajat Mänttä-Vilppulan kaupunki ja Juupajoen kunta asettivat yhtiölle tavoitteeksi sijoitetun pääoman 3 prosentin tuoton, eli 7 500 euroa. Tavoite toteutui.

Kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksesta. Valtuusto asetti talousarviossa tytäryhteisöille vuositavoitteita, joiden toteutumisesta ei ole tilinpäätöksessä raportoitu juuri mitään. Tarkastuslautakunta pyytää kaupunginhallitusta viivytyksettä selvittämään vuositavoitteiden toteumat ja raportoimaan niistä kaupunginvaltuustolle.

MW-Kehitys Oy on kaupungin elinvoiman kannalta strateginen yhtiö. Omistajaohjauksen tulisi asettaa sille konkreettiset vuositavoitteet ja vaatia niiden toteutumisesta raportointia aina valtuutetuille saakka.

5. Allekirjoitukset

Mänttä-Vilppulassa 25.5.2020

Pertti Timonen
puheenjohtaja

Tauno Mäkelä
varapuheenjohtaja

Kyllikki Lahtinen
jäsen

Riina Korhonen
jäsen

Sari Päivärinta
jäsen

